

Aan het College van Burgemeester en Wethouders
van de gemeente Drimmelen
Postbus 19
4920 AA MADE

17ink03943

Gemeente Drimmelen		Reg. nr.		
Klass. nr.				
Ingekomen op - 9 MEI 2017				
MID	MA	OW	D&O	Gg
Diverse			Paraaf	

Uw kenmerk
e-mail, M. Koopman

Ons nummer
BA 9258

Datum
4 mei 2017

Behandeld door
H. Gerlings/TS

Onderwerp
verzoek om advies inzake
kader voorontwerpbestemmingsplan
'Buitengebied veegplan 1'

Bijlage

Geacht College,

Uw gemeente heeft eind 2016 het voorontwerp bestemmingsplan Buitengebied Veegplan 1 ter inzage gelegd. Hierin is onder meer het beleidskader voor het toestaan van maximaal 0.5 ha ruwvoeropslag bij grondgebonden veehouderijen opgenomen. Op dit voorontwerp bestemmingsplan zijn inspraakreacties ontvangen van Van Dun Advies, namens de maatschap van Oosterhout, en van de ZLTO afdeling Drimmelen.

Uw gemeente verzoekt de Agrarische Adviescommissie om te adviseren naar aanleiding van deze inspraakreacties, en met name om in te gaan op de wijze waarop planologisch medewerking wordt verleend aan de realisatie van ruwvoeropslagen bij een agrarisch bedrijf.

In dat kader heeft overleg plaatsgevonden tussen een vertegenwoordiger van de Adviescommissie en heer M. Koopman namens uw gemeente, en heeft overleg plaatsgevonden met mevrouw M. Joling van Van Dun Advies en mevrouw P. Smits van Oijen namens de ZLTO afdeling Drimmelen.

Met mevrouw Joling is ingegaan op het aspect grondgebondenheid in relatie tot de bedrijfsvoering van de maatschap Van Oosterhout aan de Scheerbiesstraat 4 te Wagenberg, en is gesproken over de mogelijkheden van het meewegen van boer-boer transport en de uitzondering op de mestverwerkingsplicht.

Met mevrouw P. van Smits-van Oijen is met name gesproken over andere veehouderijbedrijven dan melkveehouderijbedrijven, over biologische (melk)veehouderijbedrijven en over de schapenhouderij.

Zij verwoordde zorgen omtrent mogelijke beperkingen die de in te voeren systematiek kan hebben voor agrarische bedrijven en welke beperkingen nu nog onvoldoende in beeld zijn. Vanuit de Adviescommissie is aan mevrouw P. Smits-van Oijen voorgelegd om, mochten er concrete bedrijven zijn waarvoor de voorgestelde systematiek onevenredige gevolgen heeft en tot een knelpunt leidt, dit terug te koppelen aan de Adviescommissie zodat dit in de afweging kan worden betrokken.

bezoekadres:
Hinham 156
5246 AK Rosmalen

postadres:
Postbus 1153
5200 BE 's-Hertogenbosch

www.AABbrabant.nl
info@AABbrabant.nl

Op al onze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, die zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Tilburg. Op verzoek wordt hiervan een exemplaar toegezonden.

Tel. (073) 612 55 20

Fax (073) 614 99 91

ABN-AMRO 42.99.52.457

Navolgend zal worden ingegaan op een aantal aspecten die in deze inspraakreacties naar voren worden gebracht.

Beleidskader ruwvoederverzorging

Onder artikel 3.7.3 van het voorontwerp bestemmingsplan Buitengebied Veegplan 1 is het volgende beleidskader opgenomen voor het vergroten van bouwvlak met maximaal 0.5 ha voor de opslag van ruwvoer:

f. ten behoeve van grondgebonden agrarische veehouderijbedrijven is bovenop de maximale omvang als bepaald onder d. een uitbreiding aan het bouwvlak toegestaan in de vorm van een differentiatievlak met de aanduiding 'wetgevingzone – wijzigingsgebied ruwvoederverzorging', waarbij:

- 1. deze aanduiding maximaal 0,5 ha bedraagt;*
- 2. ter plaatse uitsluitend ruwvoederverzorgingen zijn toegestaan;*
- 3. géén gebouwen zijn toegestaan;*
- 4. het bedrijf vanwege de bedrijfsvoering in overwegende mate moet zijn aangewezen op de opslag van ruwvoer;*
- 5. ter nadere invulling van het bepaalde onder punt 4 bedraagt de veebezetting niet meer dan 3.35 GVE/ha, berekend over de grond die blijkens de gecombineerde opgave bij het bedrijf in gebruik is, voor zover gelegen binnen 15 kilometer van de bedrijfslocatie;*
- 6. de ruimte voor ruwvoeder voorzieningen binnen de aanduiding bouwvlak niet aanwezig is;*
- 7. ten aanzien van de uitbreiding advies van de Adviescommissie Agrarische Bouwaanvragen wordt ingewonnen;*

In de begripsbepalingen wordt onder artikel 1.67 een 'grondgebonden veehouderij' omschreven als "een veehouderij waarvan het voer en de mest voor het overgrote deel gewonnen respectievelijk aangewend worden op gronden die in gebruik zijn van de veehouderij en die in de directe omgeving liggen van de bedrijfslocatie".

Gronden die niet op de Gecombineerde Opgave staan

In de reactie van de ZLTO wordt aangegeven dat er gronden zijn die wel ten dienste staan van een veehouderijbedrijf maar die zijn opgenomen in de Gecombineerde Opgave van het bedrijf van de eigenaar/pachter van deze gronden. ZLTO Drimmelen pleit ervoor om voer-mestcontracten tussen melkveehouders en akkerbouwers binnen een straal van 15 km te accepteren voor de grondgebondenheid.

De Adviescommissie is op deze materie eerder ingegaan bij brief van 16 juli 2016. Daarin is de volgende tekst opgenomen:

"In de Gecombineerde Opgave annex Opgave Gewaspercelen geeft een agrariër aan welke gronden bij zijn bedrijf in gebruik zijn. Dit grondgebruik wordt vastgelegd in een centrale database met alle landbouwpercelen (opgave geschiedt via "mijn percelen" bij RVO). Het in deze database vastgelegde grondgebruik geldt als uitgangspunt bij de controle van wetgeving door de NVWA (gebruik dierlijke mest en kunstmest, gebruik gewasbeschermingsmiddelen, spuitvrije zones, en dergelijke meer).

In een aantal situaties zal inderdaad sprake zijn van verkapte (ver-)huur waarbij de verhuurder de grond opgeeft in het kader van de Gecombineerde Opgave maar waarbij de exploitatie en het teeltrisico is gelegen bij de huurder. De redenen voor dergelijke verkapte (ver-)huur kunnen divers zijn, maar zijn veelal gelegen bij fiscale overwegingen en overwegingen ten aanzien van pacht. Normaliter gaat dergelijke verkapte (ver-)huur gepaard met een boekhoudkundige verantwoording waarbij de huurder teelkosten in rekening brengt en het geteelde product aankoopt van de verhuurder.

De Adviescommissie constateert dat gronden die geen onderdeel uitmaken van de Gecombineerde Opgave van het bedrijf niet goed in beeld gebracht kunnen worden en dat lastig of niet verifieerbaar is of hiervan sprake is. Om die reden adviseert de Adviescommissie uw gemeente om bij de beoordeling van het grondgebonden karakter van het bedrijf uit te gaan van de gronden zoals opgenomen in de Gecombineerde Opgave/Opgave Gewaspercelen van het bedrijf. "

De Adviescommissie constateert dat het in de veehouderijsector een gebruikelijke gang van zaken is dat (melk)veehouderijbedrijven die ruwvoer/snijmaïs aankopen en tevens mest af moeten zetten, bij de aankoop van het ruwvoer gelijktijdig afspraken maken over volume en prijzen voor de afzet van mest in het daarop volgende voorjaar. Dit betreffen privaatrechtelijke afspraken tussen teler en veehouder, die los staan van de genoemde aspecten van regelgeving (Gecombineerde Opgave, verantwoording mestgebruik, etc.) waarvoor de grondgebruiker verantwoordelijk blijft.

Veehouderijbedrijven met een veebezetting van 3.35 gve zijn normaliter niet zelfvoorzienend voor ruwvoer en kopen een gedeelte van het benodigde ruwvoer aan. Veehouderijbedrijven met een hogere veebezetting zullen naar rato meer ruwvoer aankopen.

Het aankopen van ruwvoer en het afzetten van mest in de nabije omgeving van het bedrijf biedt vanuit optiek van transportkosten voordelen. In zoverre is er een bedrijfseconomische motivatie om een dergelijke samenwerking vorm te geven binnen een straal van 15 km. De gangbare praktijk is dat veehouderijbedrijven dooreen genomen het benodigde ruwvoer grotendeels/nagenoeg volledig aankopen binnen een straal van 15 km van het bedrijf.

In de situatie dat de gronden waarvan ruwvoer wordt aangekocht worden meegeteld bij de berekening van het aantal gve/ha, zal de grens van 3.35 gve/ha naar verwachting voor (vrijwel) geen enkel veehouderijbedrijf een belemmering vormen, en zal elk veehouderijbedrijf dat in overwegende mate afhankelijk is van ruwvoer kunnen voldoen aan de gestelde grens van 3.35 gve/ha.

Advies

In de situatie dat voer-mestcontracten worden meegenomen in het beleidskader dient de vraag te worden gesteld of het zinvol is om het voorgestelde toetsingskader voor het toestaan van een differentiatievlak voor ruwvoervoorzieningen in te voeren. Bij het meetellen van voer-mestcontracten kunnen (vrijwel) alle veehouderijen voldoen aan het toetsingskader. De Adviescommissie is van mening dat om die reden het invoeren van een dergelijk toetsingskader enkel leidt tot extra administratieve lasten in de uitvoering, en dat in dat geval kan worden volstaan met de regelgeving zoals die in de Verordening Ruimte is opgenomen in de vorm van de voorwaarde dat "veehouderijen overwegend afhankelijk zijn van ruwvoer".

Geiten- en schapenbedrijven, paardenhouderijen

De Adviescommissie begrijpt uit de regeling in het bestemmingsplan dat de mogelijkheid van 0.5 ha voeropslag kan worden toegepast op alle bedrijven die zijn aan te merken als een 'grondgebonden veehouderij' en die voldoen aan de in het beleidskader gestelde voorwaarden. Navolgend wordt ingegaan op de drie diersoorten waarvoor in de brief van ZLTO Drimmelen aandacht wordt gevraagd.

Geiten

Op geitenbedrijven worden normaliter de geiten het jaarrond op stal gehouden. Enkel bij biologisch gecertificeerde bedrijven wordt uitloop/beweiding geboden aan geiten.

De vraag is of, en in hoeverre, geitenbedrijven qua bedrijfsvoering zodanig vergelijkbaar zijn met melkveehouderijbedrijven dat hiervoor hetzelfde toetsingskader kan worden gehanteerd. Aandachtspunt is het grondgebonden karakter van geitenbedrijven.

De mogelijkheid van 0.5 ha aan bestemmingsvlak voor de opslag van ruwvoer is op grond van de Verordening Ruimte beschikbaar onder de voorwaarde dat "het bedrijf vanwege de bedrijfsvoering in overwegende mate is aangewezen op de opslag van ruwvoer."

In de geitenhouderij is de vervanging van ruwvoer door krachtvoer een gebruikelijke optie. Het aanbieden van een hoogenergetisch rantsoen aan geiten is, ook gelet op het beperkte volume aan voer dat een geit kan verwerken, positief voor de energieopname en werkt positief uit voor de hoogte van de melkproductie. In de geitenhouderij zijn stro/krachtvoerrantsoenen, waarbij het rantsoen hoofdzakelijk bestaat uit krachtvoer, en rantsoenen waarvan beduidend minder dan de helft uit ruwvoer bestaat in de praktijk gangbare bedrijfssystemen.

Bij geitenhouderijbedrijven is derhalve nadrukkelijk de toets aan de orde of sprake is van een bedrijfsvoering die in overwegende mate is aangewezen op de opslag van ruwvoer.

Schapen

In de schapenhouderij wordt veelal hoofdzakelijk beweiding toegepast. Vanwege deze grote mate van beweiding vindt voor de schapenhouderij maar beperkt voeropslag plaats.

Ook betreft de schapenhouderij per locatie veelal een meer kleinschalige opzet waarbij de schapen onderdeel uitmaken van een bedrijfsvoering die uit meer onderdelen bestaat. Hoewel op basis van de provinciale Verordening Ruimte de toekenning van een bestemmingsvlak voor de opslag van ruwvoer voor een schapenhouderij(-tak) zeer wel mogelijk is, heeft de Adviescommissie tot heden geen situaties onder ogen gehad waarin voor de schapenhouderij werd gepleit voor de toekenning van een bestemmingsvlak voor de opslag van ruwvoer.

Paardenhouderij

Het rantsoen voor paarden is zodanig dat sprake is van een bedrijfsvoering die in overwegende mate is aangewezen op de opslag van ruwvoer. Over het algemeen zijn de dieraantallen in de paardenhouderij en de hoeveelheden ruwvoer die worden opgeslagen op de bedrijfslocatie relatief beperkt. In de paardenhouderij is het ruimtebeslag dat gepaard gaat met trainingsvoorzieningen, rijbakken, paddocks en parkeervoorzieningen van aanmerkelijk meer doorslaggevende betekenis, en vormt het ruimteslag voor dergelijke voorzieningen bij grotere paardenhouderijen veel meer een aandachtspunt.

Bedrijfsvoering Scheerbiesstraat 4

In de inspraakreactie van Van Dun wordt ingezoomd op de bedrijfssituatie van het bedrijf aan de Scheerbiesstraat 4 en wordt op basis van concrete cijfers beargumenteerd dat voor dit bedrijf het toevoegen van de boer-boer optie maakt dat het bedrijf kan voldoen aan het gestelde van 3.35 gve/ha. De Adviescommissie constateert dat in deze redenering twee verschillende situaties met elkaar worden vergeleken. Bij de concrete cijfers van het bedrijf wordt uitgegaan van de bedrijfsvoering over het jaar 2016 en van de dieraantallen die in dat jaar werden gehouden. Bij de afweging inzake het vergroten van het bouwvlak met een bestemmingsvlak voor voeropslag dient echter de vergunde stalcapaciteit als uitgangspunt te worden genomen. In de vergelijking van Van Dun worden onvergelykbare grootheden naast elkaar gezet.

De vergunde stalcapaciteit is met 282 melkkoeien, 185 stuks jongvee, 40 stieren en 40 vleeskalveren hoger dan de dierbezetting over 2016. Ter beoordeling is of het bedrijf in de voorgestelde eindsituatie voldoet aan de grondgebondenheid zoals die in het beleidskader is opgenomen.

Boer-boer transport en de uitzondering op de mestverwerkingsplicht

In de inspraakreactie van Van Dun Advies wordt gepleit voor meenemen in de beoordeling van de maximale veebezetting van de gronden waarop mest wordt afgezet middels:

- boer-boer transport, opmerkingscode 32
- de uitzondering op de mestverwerkingsplicht op basis van Regionale Mestafzetovereenkomsten, opmerkingscode 71

Op pagina 6 van de inspraakreactie van Van Dun Advies heeft de heer Verbakel van Van Dun Advies ter toelichting een rekenvoorbeeld opgenomen. Daarin gaat hij uit van een mestproductie per koe van 40.6 kg fosfaat per koe, en voor het jongvee van 9.6 kg (jonger dan een jaar) en 21.9 kg fosfaat (ouder dan een jaar). Op basis van een veebezetting van 3.35 gve geeft hij aan dat de fosfaatproductie in dat geval 137 kg bedraagt. Het mestoverschot per ha is vervolgens afhankelijk van de aanwendingsmogelijkheden op de cultuurgrond van het bedrijf.

Mestproductie

Op grond van de excretietabel van RVO correspondeert 40.6 kg fosfaat per koe met een melkproductie van 7875 tot 8124 kg melk. Op basis van de jaarstatistieken bedroeg de melkproductie per koe over 2016 8663 kg melk per koe. Bij een melkproductie in het traject 8625 kg tot 8874 kg geldt een fosfaatexcretie per koe van 42.7 kg per koe.

In dat geval is de fosfaatexcretie bij 3.35 gve 5½ kg hoger en bedraagt 142½ kg fosfaat per hectare.

Aanwendingsmogelijkheden mest

De fosfaatgebruiksnorm voor landbouwgrond is afhankelijk van het grondgebruik (grasland/bouwland) en van de fosfaattoestand van de bodem.

Voor grasland bedraagt de maximale aanwending respectievelijk 100 kg bij een lage toestand, 90 kg bij een neutrale toestand en 80 kg bij een hoge fosfaattoestand. Voor bouwland geldt als maximale aanwendingsnorm 75 kg fosfaat (toestand laag), 60 kg (neutraal) en 50 kg (hoge fosfaattoestand). In een veelvoorkomende voorbeeldsituatie waarbij het melkveebedrijf deelneemt aan de derogatie (80% grasland), en uitgaande van een neutrale fosfaattoestand van de bodem bedraagt de maximale aanwending van fosfaat, gemiddeld over alle gronden van het bedrijf, 84 kg.

Dit betekent dat in deze voorbeeldsituatie het fosfaatoverschot (berekend op basis van de forfaitaire excreties zoals opgenomen in de excretietabel van RVO) $142\frac{1}{2} - 84 = 58\frac{1}{2}$ kg fosfaat per ha bedraagt.

Mogelijkheid gebruikmaking Boer-boer transport, en ontheffing mestverwerkingsplicht

Boer-boer transport

Onderstaand de tekst zoals die op de site van RVO is opgenomen voor boer-boer transport:

“Bent u landbouwer en vervoert u dierlijke mest naar een ander landbouwbedrijf (boer-boer transport)? Als u aan onderstaande voorwaarden voldoet hoeft u niet te wegen, bemonsteren en analyseren. Ook is een geregistreerd vervoerder dan niet verplicht en is er geen AGR/GPS nodig.

- *Leverancier en afnemer zijn beiden landbouwbedrijven.*
- *De afstand tussen de locaties waar de mest is geproduceerd en de locatie waar de mest naartoe moet is hemelsbreed niet meer dan 10 kilometer.*
- *U levert de mest rechtstreeks, zonder tussenopslag.*
- *Het afvoerende bedrijf kan ten minste 75% van de dierlijke mestproductie (in kilo's fosfaat) plaatsen op de landbouwgrond die bij het bedrijf hoort.*
- *Het bedrijf mag maximaal 25% van de geproduceerde mest (in kilo's fosfaat) afvoeren zonder wegen, bemonsteren en analyseren.”*

Uitzondering mestverwerkingsplicht bij afvoer naar landbouwbedrijf

Voor de uitzondering op de verwerkingsplicht (opmerkingscode 71) zijn op de site van RVO de volgende voorwaarden opgenomen:

- *Het bedrijf dat de mest afneemt ligt hemelsbreed maximaal 20 kilometer vanaf uw productielocatie.*
- *De afnemer mag de mest niet eerst opslaan, maar gebruikt deze direct op zijn landbouwgrond.*
- *U voert uw totale bedrijfsoverschot af.*
- *Uw bedrijfsoverschot is in het betreffende kalenderjaar maximaal 25% van de totale mestproductie.*
- *U sluit vooraf een Regionale mestafzetovereenkomst (RMO) af met de afnemer. U hoeft deze overeenkomst niet naar ons op te sturen, bewaar deze in uw administratie*
- *Op het Vervoersbewijs dierlijke meststoffen vult u opmerkingscode 71 in.*

Beoordeling mogelijkheden

Voor beide mogelijkheden geldt dat tenminste 75% van de geproduceerde mest op het eigen bedrijf kan worden aangewend. De voorwaarde dat 75% van de dierlijke mest op het eigen bedrijf kan worden afgezet, betekent bij een aanwendingsmogelijkheid van 84 kg fosfaat op landbouwgrond dat maximaal 112 kg fosfaat per ha kan worden geproduceerd om nog te kunnen voldoen aan de voorwaarde van de boer-boer regeling en/of aan de voorwaarde voor de uitzondering op de mestverwerkingsplicht.

De mestproductie in bovenstaand voorbeeldbedrijf van $142\frac{1}{2}$ kg per ha is gebaseerd op de forfaitaire excreties. Bij gebruikmaking van de bedrijfsspecifieke excretie (BEX) kan een bedrijf desgewenst aantonen dat de feitelijke mestproductie per dier lager is. In deze voorbeeldsituatie dient de daadwerkelijke fosfaatproductie van het bedrijf met meer dan 30 kg te dalen tot onder maximaal 112 kg per ha om gebruik te mogen maken van boer-boer transport en de uitzondering op de mestverwerkingsplicht. Dit houdt in dat een zogenoemd BEX-voordeel van $21\frac{1}{2}\%$ moet worden gerealiseerd om de fosfaatproductie te laten dalen tot 112 kg per ha. Of een dergelijk voordeel kan worden gerealiseerd is van de rantsoensamenstelling (aanvoer van fosfaat op het bedrijf) afhankelijk, maar een BEX-voordeel van meer dan 20% geldt als een hoog BEX-voordeel.

Pas in de situatie dat het BEX-voordeel in deze voorbeeldsituatie uitstijgt boven de $21\frac{1}{2}\%$ zou het toevoegen aan het beleidskader van het boer-boer transport en/of de uitzondering op de mestverwerkingsplicht inhoudelijk toegevoegde waarde hebben.

Advies

Een beleidskader zoals dat wordt voorgesteld in het voorontwerpbestemmingsplan Buitengebied Veegplan 1 wordt voor een aantal jaren vastgelegd.

De regelgeving ten aanzien van het wegen en bemonsteren van drijfmest en de vrijstellingen hierin, zoals die van het boer-boer transport, en de regelgeving ten aanzien van de verplichte mestverwerking kent haar eigen afwegingen en dynamiek. In die zin is het zeer wel denkbaar dat deze regelgeving na vaststelling van het bestemmingsplan Buitengebied Veegplan 1 aan verandering onderhevig zal zijn. Zo is het de vraag hoe de mogelijkheid van boer-boer transport (waarbij de mest dus niet wordt gewogen en bemonsterd) zich verhoudt tot de borging van de kringloopwijzer annex BEX zoals die in ontwikkeling is in het kader van de invoering van het stelsel van fosfaatrechten voor melkveehouderij.

Zoals bovenstaand toegelicht biedt het toevoegen van de opties van boer-boer transport en de uitzondering op de mestverwerkingsplicht aan het beleidskader slechts beperkte extra mogelijkheden voor specifieke veehouderijbedrijven die een hoog BEX-voordeel (hoge fosfaatefficiëncy) combineren met een relatief hoge aanwendingsnorm. Daarnaast leidt het toevoegen van deze optie aan het beleidskader tot een grotere complexiteit van de regeling, ook in relatie tot het aspect van handhaving.

Vorenstaande overwegende adviseert de Adviescommissie Agrarische Bouwaanvragen om de in het beleidskader opgenomen eenduidige regeling op basis van het aantal gve per hectare te handhaven en deze regeling niet te verbreden met opties zoals het boer-boer transport en de uitzondering op de mestverwerkingsplicht. Indien vanuit beleidsmatige overwegingen wordt geopteerd voor een ruimere regeling ligt het meer voor de hand om het aantal gve per hectare te verhogen.

Hoogachtend,

ADVIESCOMMISSIE AGRARISCHE
BOUWAANVRAGEN

H. Gerlings
secretaris